

Παρουσίες

Διδώ Σωτηρίου

Είναι στιγμές σπάνιες, που μένεις εκστατικός μπροστά στο μεγαλείο, μπροστά σ' ένα πνεύμα που ευωδιάζει, μπροστά σε μια ζωή μυριών βασάνων, μπροστά στη λεβεντιά της συγνώμης και της ανθρωπιάς.

Έτσι ένοιωσα όταν επισκέφτηκα ένα πρωί σπίτι της, κάπου στα Ιλίσια, τη ιέρεια της Ελληνικής πεζογραφίας **Διδώ Σωτηρίου**.

Ανάβλυζε από μέσα της η νιότη, που δε φάνηκε να έχασε ποτέ, παρ' ότι έχει περάσει τα 80 της χρόνια. Καλωσνότη, χαμογελαστή, με χιούμορ και με δάκρυ, με έξαψη και μελαγχολία, περιδιαβαίνει μέσα από τις μνήμες της που είναι οι μνήμες ενός ολόκληρου λαού, η ζωή και τα βάσανά του, οι ελπίδες και τα όνειρά του.

Γεννημένη στο Αϊδί, ξεριζωμένη από παιδί ακόμη από τη γεννέθλια γη, μακρινά από την οικογένειά της για χρόνια, έζησε το δράμα της προσφυγιάς με το φόβο και τα ερωτηματικά ενός παιδιού που οι συνθήκες το ανάγκασαν να μεγαλώσει πρόωρα.

Στις παγερές μέρες της μοναξιάς και του φόβου, της συντριβής και της αβεβαιότητας για όλα, είχε έναν τρόπο να ξεφεύγει στους χώρους της φαντασίας, όπου έφτιαχνε ιστορίες και κόσμους ανθρώπινους, που άξιζε να τους ζήσεις, που μπορούσες να τους ζήσεις, φτάνει να το ήθελες, φτάνει να προσπαθούσες, για σένα και για όλους. Αναζητώντας μια ζωή τα οράματα της φαντασίας, χαλύβδωσε την ψυχή και την καρδιά με αξεπέραστα, αιώνια ιδανικά. Ήταν μια πορεία ανάμεσα σε πολέμους, νεκρούς, αδικίες, βασανιστήρια, μια πορεία που η Διδώ Σωτηρίου την έζησε, και την έκανε τραγούδι του απλού ανθρώπου, που υποφέρει, βασανίζεται, πέφτει στη γη, σωριάζεται από το τόσο δυσβάστακτο βάρος κι όμως βρίσκει τη δύναμη να σηκωθεί ξανά, να πιαστεί από τις ελπίδες και

ότι καλύτερο κρύβει μέσα του και να δηλώσει ηρωικά πίσω από μίσση και πάθη, πως γεννήθηκε για να μείνει άνθρωπος.

Αυτή είναι και η τεράστια προσφορά του έργου της Δ. Σωτηρίου. Κάτω από τα «χαλάσματα» ψάχνει την ειρήνη, κάτω από το «βούρδουλα» μιλάει για φιλία, πίσω από το άδικο βροντοφωνάει για δικαιοσύνη, χωρίς μίσος, σα να ταξιδεύει στον ωκεανό μιας υπερκόσμιας γαλήνης, ενώ τα πόδια της ξεσκιζονται από την πιο μανιασμένη θάλασσα.

Η Διδώ Σωτηρίου, άρχισε να γράφει σε μεγάλη ηλικία τα έργα της, ενώ είχε ήδη ασχοληθεί για πολλά χρόνια με τη δημοσιογραφία, υπογράφοντας ως Σ. Δέλτα.

Η ωριμότητα της ηλικίας, της επέτρεψε να γράφει με αντικειμενικότητα τα έργα της, ψύχραιμη πλέον λόγω της χρονικής απόστασης που την χώριζε από τα συνταρακτικά γεγονότα που έζησε η ίδια. Η γυναικεία φύση της, έδωσε λυρικήτητα στο επικό έργο της και ο ευαίσθητος χαρακτήρας της, ρούφηξε σα σφουγγάρι τα πάθη και πάνω σ' αυτά, με δέος, συγκίνηση, ανθρωπιά, έγκρισε το ιδανικό της ζωής, το ιδανικό του ανθρώπου, το ιδανικό της ελευθερίας.

Το έργο της μεταφράστηκε και κυκλοφόρησε σε πολλές χώρες, αποδεικνύοντας τον πανανθρώπινο χαρακτήρα του. Η Δ. Σωτηρίου τιμήθηκε σε ειδικές τελετές, σε πολλές χώρες και από τους αρμοδίους, αλλά κυρίως από το ανώνυμο πλήθος που βρήκε ένα κομμάτι του εαυτού του και των «παθών» του στο έργο της. Και αυτή η ζεστασιά του κόσμου και ειδικά της νεολαίας, είναι που κάνουν την μεγάλη αυτή συγγραφέα περήφανη, φωτίζοντας με ιδιαίτερη λάμψη το καλωσνάτο πρόσωπό της. Κι' αυτό δεν είναι η ανακούφιση από την επιτυχία, αλλά

η επιβεβαίωση της συμπόρευσης στον μακρύ δύσκολο δρόμο.

Η Ελληνική Πολιτεία, με καθυστέρηση -όπως συμβαίνει συχνά- μόλις το 1989 και όταν τα έργα της είχαν ήδη θεωρηθεί κλασικά στο εξωτερικό, της απένειμε το Ειδικό Βραβείο Λογοτεχνίας.

Τα βιβλία της η Δ. Σωτηρίου τα έγραψε από το 1949 έως το 1982, κλείνοντας μέσα τους όλη την ιστορία του Ελληνισμού του 20ου αιώνα, και απ' αυτή την άποψη μπορούν να θεωρηθούν και ιστορικά ντοκουμέντα, εφ' όσον η συγγραφέας υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας των όσων καταγράφει.

Κατά σειρά συγγραφής τα βιβλία της φέρουν τους τίτλους: «Οι νεκροί περιμένουν» (1949), «Ηλέκτρα» (1961), «Ματωμένα χώματα» (1962), «Η Μικρασιατική Καταστροφή και η στρατηγική του ιμπεριαλισμού» (1975), «Εντολή» (1976), «Μέσα στις φλόγες» (1978), «Οι επισκέπτες» (1979), «Κατεδαφιζόμεθα» (1982). Από αυτά, τα «Ματωμένα χώματα», η «Εντολή» και το τελευταίο «Κατεδαφιζόμεθα», έχουν περάσει στο πάνθεο της κλασικής

λογοτεχνίας με πάμπολλες επανεκδόσεις. Η Δ. Σωτηρίου δεν καμαρώνει γι' αυτό, απλώς χαίρεται με την αγνότητα του παιδιού -όπως παρέμεινε πάντα- που ένα κομμάτι από την καρδιά της, πέρασε στην καρδιά τόσων ανθρώπων, προσφέροντας τόσες συγκινήσεις. Καμαρώνει όμως και δακρύζει, για την πέτρα που έφερε στην Ελλάδα, όταν επισκέφτηκε μετά από 65 χρόνια, τα ερείπια του σπιτιού της στο Αϊδί. Και είναι η πέτρα αυτή ένα κομμάτι

από τη ζωή της, ένα κομμάτι από την ιστορία του τόπου μας, από τα «Ματωμένα χώματά της», από τα «Ματωμένα χώματά μας»...

Ευγενία Γ. Κουτσουλιέρη

Υ.Γ. Η Β' Πολιτική Πανεπιστημιάδα είχε την χαρά και την τιμή να συμπεριλάβει στην Έκθεση Βιβλίου που οργάνωσε, ολόκληρο το δημοσιευμένο έργο της μεγάλης συγγραφέως, που ευγενικά της διετέθει από την ίδια.

Οι Οργανωτές ευχαριστούν την Διό Σωτηρίου για τη συμμετοχή της στην Πανεπιστημιάδα και οι υπεύθυνοι του Περιοδικού ΠΥΡΦΟΡΟΣ για την παραχώρηση υλικού από το αρχείο της. Το Ε.Μ. Πολυτεχνείο, ως ελάχιστο φόρο τιμής για την προσφορά της Δ. Σωτηρίου στη λογοτεχνία και τους αγώνες της, της απένευσε το μετάλλιο της Πανεπιστημιάδας.

Συζητήσεις

Εξειδίκευση και Διεπιστημονικότητα

Η Δεύτερη συζήτηση του κύκλου «Η Τεχνολογία στην Κοινωνία» αφορούσε το ιδιαίτερα επίκαιρο ζήτημα της αναφατικής σχέσης ανάμεσα σε εξειδίκευση και διεπιστημονικότητα και πραγματοποιήθηκε στις 20 Οκτωβρίου στην Αίθουσα Τελετών του ΕΜΠ. Ο συντονιστής της συζήτησης, αναπλ. καθηγητής του ΕΜΠ **Α. Μπαλτάς**, αναφέρθηκε στις εισαγωγικές παρατηρήσεις του, στις προϋποθέσεις μιας τέτοιας συζήτησης που, κατά τη γνώμη του, οφείλει να θέσει το ζήτημα των σχέσεων επιστημών και τεχνολογίας, ή ακριβέστερα το ερώτημα, τί είναι επιστήμη και τί μια ειδικότητα τύπου μηχανικού. Η διάκριση μεταξύ των δύο αφορά κυρίως την εσωτερικότητα των διεργα-

σιών (τοποθέτηση προβλήματος - διαδικασία επίλυσης - αποτέλεσμα) στο χώρο της επιστήμης, ενώ η τεχνολογία διακρίνεται από εξωτερικότητα τόσο των προβλημάτων όσο και των μέσων προς επίλυσή τους (δάνεια από τις επιστήμες). Ζητούμενο είναι, η ουσιαστική σύζευξη ανθρωπιστικών και επιστημονικών, τεχνικών σπουδών, προκειμένου η μόρφωση να αποκτήσει σφαιρική και ολοκληρωμένη διάσταση. Ο αναπληρωτής καθηγητής του ΕΜΠ **Γ. Αθανασούλης**, επισήμανε την αντικειμενικά διεπιστημονική βάση της εκπαίδευσης του μηχανικού (κοινή λογικομαθηματική δομή, συνδυαστική πολλών επιμέρους γνωστικών αντικειμένων), την ανάγκη παρέμβασής τους σε πολύπλοκα συστήματα, αλλά επίσης

και την υφή των σύγχρονων προβλημάτων που ακυρώνει τα παραδοσιακά όρια μεταξύ των ειδικοτήτων του μηχανικού, τονίζοντας παράλληλα ότι, διεπιστημονικότητα δεν είναι απλώς η άθροιση ειδικοτήτων.

Ο αναπληρωτής καθηγητής του ΕΜΠ, **Β. Μάγκλαρης**, εστίασε την προσοχή του στον τρόπο σύζευξης ανθρωπιστικών και τεχνικών σπουδών, ώστε να διασφαλίζεται η ισορροπία μεταξύ τους και να αποφεύγεται η διακοσμητική και μόνον παρουσία των πρώτων στο εσωτερικό των τελευταίων. Η χρησιμότητα των ανθρωπιστικών σπουδών έγκειται στο γεγονός ότι οξύνοντας την κρίση λειτουργούν ως έναυσμα για δημιουργική αναζήτηση έξω από την πεπατημένη. Ο **Α. Δεδουσόπουλος**, επίκουρος καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου, αναφέρθηκε κατά κύριο λόγο στα αποτελέσματα που επιφέρει η εξειδίκευση στο εσωτερικό των εκπαιδευτικών διαδικασιών. Η εξειδίκευση συρρικνώνει τα βασικά μαθήματα των κλάδων, προάγοντας τον κατακερματισμό των διδακτικών αντικειμένων, και ενισχύοντας την επαγγελματικά μονομερή προσανατολισμό της εκπαίδευσης συντείνει στην παραγωγή επιστημόνων «μιας χρήσης». Ο επίκουρος καθηγητής του ΕΜΠ **Π. Νικολακόπουλος**, τόνισε ότι η φιλοσοφία και οι ανθρωπιστικές σπουδές είναι εκ των ων ουκ άνευ για μια διεπιστημονική προσέγγιση της μάθησης και της γνώσης, διότι προάγοντας την κριτική σκέψη, επιτρέπουν τον προβληματισμό πάνω στο ζήτημα των μεθόδων που υιοθετούν οι τεχνικοί κλάδοι στην προσέγγιση των αντικειμένων τους. Επισήμανε όμως ακόμη, ότι η ένταση της συζήτησης για τη διεπιστημονικότητα

στις σύγχρονες σπουδές, καταδεικνύει το γεγονός ότι η διεπιστημονικότητα προϋποθέτει την εξειδίκευση.

Η συζήτηση συνεχίστηκε με παρεμβάσεις του κοινού και νέες τοποθετή-

σεις από μέρος των ομιλητών, σε ζωντανό διάλογο, πράγμα που δείχνει το ενδιαφέρον του θέματος για την πανεπιστημιακή κοινότητα. Οι παρεμβάσεις των ομιλητών θα αποτελέσουν το

υλικό για μελλοντικό αφιέρωμα στο θέμα αυτό, που θα φιλοξενηθεί στις σελίδες του «Πυρφόρου».

Ανάπτυξη και περιβάλλον

Ο κύκλος συζητήσεων υπό τη γενική θεματολογία «Η Τεχνολογία στην Κοινωνία» συνεχίστηκε στις 10 Νοεμβρίου, στην Αίθουσα Τελετών του ΕΜΠ, με τη συζήτηση στοργυλίας τραπέζης που αφορούσε ζητήματα **Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος**. Ο συντονιστής της συζήτησης **Λ. Βασενχόβεν**, καθηγητής στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, διατύπωσε αρχικά ορισμένες παρατηρήσεις αναφορικά με τις διαπιστούμενες στάσεις απέναντι σ' αυτή τη σύζευξη των δύο αντικειμένων που κυμαίνονται σε ένα ευρύ φάσμα, από την ανοιχτή αντιπαλότητα έως την ειδυλλιακή συνύπαρξη, και έδωσε στη συνέχεια το λόγο στους ομιλητές.

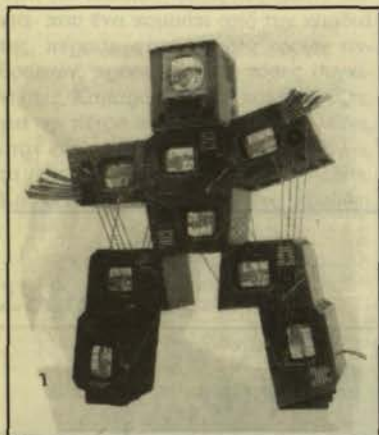
Ο Κ. Χατζημπίρος, λέκτορας ΕΜΠ, πραγματοποίησε μια ιστορική αναδρομή στις σχέσεις ανθρώπου και περιβάλλοντος, με ειδική αναφορά στο ρόλο των σύγχρονων αναπτυξιακών διαδικασιών, επισημαίνοντας ότι οι αντιθέσεις ανάμεσα σε φύση και άνθρωπο εδράζονται ανέκαθεν στην αχαλίνωτη παρεμβατικότητα του τελευταίου στις διεργασίες των αυτορρυθμιζόμενων οικοσυστημάτων. Ο διευθυντής του περιοδικού «Νέα Οικολογία», **Μ. Μοδινός**, εστίασε την προσοχή του στον τρόπο με τον οποίο συντελείται η ανθρώπινη παρέμβαση στη φύση: τόνισε χαρακτηριστικά ότι, όποτε η ανάπτυξη σεβάστηκε τους κύκλους αναγέννησης και ανανέωσης του φυσικού περιβάλλοντος, η φύση είχε την ευχέρεια να αποκαθιστά τις ισορροπίες των οικοσυστημάτων που είχαν προσωρινά διαταραχθεί. Η σύγχρονη εμπειρία δείχνει όμως ότι βαίνουμε προς μια κατάσταση που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν διαζύγιο του περιβάλλοντος από την ανάπτυξη. Ο πολιτικός επιστήμονας **Γ. Σακιώτης**, προχώρησε περισσότερο αυτή την προβληματική αναφορικά με το ρόλο των σύγχρονων αναπτυξιακών διεργασιών, εστιάζοντας την προσοχή του σε συγκεκριμένα παραδείγματα μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεων στο φυσικό περιβάλλον, όπως είναι η εκτροπή του Αχελώου κ.ά. Συνόψισε δε τις αντιρρήσεις και αι-

τιάσεις που έχουν διατυπωθεί αναφορικά με την σκοπιμότητα ενός τέτοιου «μεγάλου έργου». Ο καθηγητής του ΕΜΠ **Λ. Βασενχόβεν**, αναφέρθηκε στο πρότυπο ανάπτυξης της μετατολεμικής νεοελληνικής κοινωνίας και τις επιδράσεις που είχε στον αστικό περιβάλλοντα χώρο. Ιδιαίτερος αναφέρθηκε δε, στην περίπτωση του Ελαιώνα και τις προτάσεις που έχουν διατυπωθεί προκειμένου να ανακτηθεί ο χώρος αυτός και να καταστεί οφελίμος για τους κατοίκους του Λεκανοπεδίου. Τέλος η επίκουρη καθηγήτρια του ΕΜΠ **Μ. Αποστόλου**, αναφέρθηκε στην εισήγησή της στην επίδραση της ανάπτυξης στους παραδοσιακούς οικισμούς, με έμφαση στο ρόλο που διαδραματίζει η πίεση από την τουριστική ανάπτυξη στο μετασχηματισμό ενός παραθαλάσσιου παραδοσιακού οικισμού της Λευκάδας. Η όλη επιχειρηματολογία της εισήγητριάς ενισχύθηκε με την προβο-

λή διαφανειών που καταδείκνυαν τις σταδιακές μεταβολές του οικισμού στην πορεία των δύο τελευταίων δεκαετιών.

Η συζήτηση αυτή παρουσίασε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφενός λόγω της ευρύτητας των προβληματικών υπό το πρίσμα των οποίων προσεγγίστηκε το ζήτημα, και αφετέρου διότι οι ομιλητές κάλυψαν με τις εισηγήσεις τους, θεωρητικές και πρακτικές όψεις της σχέσης περιβάλλοντος και ανάπτυξης, με τρόπο προσοιό και παραστατικό. Το κοινό συμμετείχε με ερωτήσεις και παρεμβάσεις, εμπλουτίζοντας την προβληματική που αναπτύχθηκε και με διάφορες άλλες απόψεις που συμπλήρωσαν το ήδη ευρύ πλαίσιο μιας παρόμοιας συζήτησης. Το πλούσιο υλικό που παρουσίασαν οι εισηγητές, θα αποτελέσει αντικείμενο αφιέρωματος, σε μελλοντικό τεύχος του «Πυρφόρου».

Στις 24 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τελετών του ΕΜΠ συζήτηση με θέμα «Νέες Τεχνολογίες και Νέες Μέθοδοι Διδασκαλίας», μια εκδήλωση που εντασσόταν στο πλαίσιο της Β' Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας. Στη συζήτηση έλαβαν μέρος ο αντιπρόεδρος του ΕΜΠ και καθηγητής στο Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων - Μεταλλουργιών **Κ. Παναγόπουλος** και η καθηγήτρια γλωσσολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης **Β. Τοκατλίδου**.

Η συζήτηση περιστράφηκε κατά κύριο λόγο στο ζήτημα των επιπτώσεων των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ο **Κ. Παναγόπουλος** έκανε αρχικά μια σύντομη ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη των νέων μέσων,

από τους πρώτους μεγάλους υπολογιστές που εμφανίστηκαν προ 30ετίας περίπου, έως την ενσωμάτωση του video και τη δυνατότητα επεξεργασίας λαθών κατά την εκπαιδευτική πράξη που διακρίνει τα σύγχρονα συστήματα με δυνατότητα αλληλεπίδρασης με το χρήστη. Στην ενότητα αυτή συμπεριέλαβε επίσης τη δυνατότητα προσομοίωσης διεργασιών, γεγονός που βοηθά στην υποκατάσταση των εργαστηρίων, αλλά και τα πολυμέσα (multi media), το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) και την οιοεινέ πραγματικότητα (virtual reality), δυνατότητες αξιοποιημένες στις εκπαιδευτικές διεργασίες. Ως πλεονεκτήματα αυτών των νέων μεθόδων μάθησης ο ομιλητής ανέφερε: α) την εξατομίκευση της εκπαίδευσης με μερική υποκατάσταση αλλά όχι κατάργηση του διδάσκοντος, β) την προσαρμογή των μέσων αυτών στις ανάγκες του μαθητή και γ) τη συνεργασία από απόσταση σε συνδυασμό με τα πολλαπλά ερεθίσματα που δίνουν τα πολυμέσα.

Η **Β. Τοκατλίδου** υπογράμμισε αρχικά τη σχετικότητα του όρου νέες τεχνολογίες, επισήμανση αναγκαία λόγω της ραγδαίας εξέλιξης του πεδίου αυτού. Το κύριο ζήτημα είναι λοιπόν η χρησιμότητά τους, και εδώ οφείλει να αναφέρει κανείς την αδιαμφισβήτητη διευκόλυνση που παρέχουν στις εκπαιδευτικές διεργασίες. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε η ομιλήτρια στο γεγονός ότι ο διδάσκων δεν καταργείται, λέγοντας μάλιστα χαρακτηριστικά ότι «τίποτα το

χρήσιμο δεν καταργείται», ενώ θεώρησε υπερβολικούς τους φόβους που διατυπώνονται για τον κίνδυνο που διατρέχει η γλώσσα από τα μέσα αυτά. Τέλος, επισήμανε ότι οι νέες τεχνολογίες συμβάλλουν ευρύτατα στην επικαιροποίηση των γνώσεων και στη διαρκή κατάρτιση του ανθρώπου (από απόσταση ή όχι), ενώ αναφέρθηκε εν συντομία στην αξιοποίησή τους από προγράμματα εφαρμοσμένης γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Η συζήτηση που έλαβε χώρα στη συνέχεια με παρέμβαση του ακροατηρίου, εμπλουτίστηκε με την παρουσίαση-επίδειξη ενός προγράμματος παραστατικής απεικόνισης μαθηματικών διεργασιών (συγκεκριμένα ενός προγράμματος «στοχαστικής μοντελοποίησης» του μεταπτυχιακού υποτρόφου του ΕΜΠ **Κ. Μόδη**), το οποίο έδειξε με απλό και προσιτό τρόπο πώς είναι δυνατόν με τη βοήθεια της εικόνας, να γίνει προσιότερη η διανοητική πρόσληψη σύνθετων μαθηματικών εννοιών, σε αντίθεση με ορισμένες απλοϊκές πεποιθήσεις του κοινού νου που θέλουν τον υπολογιστή να λειτουργεί ανασχετικά αναφορικά με τις δημιουργικές δραστηριότητες του ανθρώπου. Σε προσεχές τεύχος του **Πυρφόρου** θα έχουμε επενή παρουσίαση του υλικού αυτής της συζήτησης που έθιξε καίρια ζητήματα σχετικά με τις νέες μεθόδους μάθησης.

Μουσικές Εκδηλώσεις

Συναυλία παραδοσιακής μουσικής

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της Β' Πολιτιστικής Πανδας την 2-11-92 στο ΠΑΛΛΑΣ, η Συναυλία Παραδοσιακής Μουσικής.

Η μουσική επιμέλεια της βραδιάς ήταν του συνεργάτη της ΕΡΑ 3, μουσικοσυνθέτη **Γιώργου Ε. Παπαδόση** ο οποίος ήταν υπεύθυνος των σχολίων και της παρουσίασης.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν μερικοί από τους επιφανέστερους και ικανότερους στο είδος τους μουσικοί.

— Κλαρίνο: **Πέτρος Χαλκιάς, Σταύρος Καψάλης, Νίκος Φιλιππίδης**

— Βιολί: **Ηλίας Σούκας, Αχιλλέας Χαλκιάς**

— Λαούτο: **Χρήστος Ζώτος, Κώστας Παπαπροκοπίου**

— Κιθάρα: **Κώστας Πίτσος**

— Σαντούρι: **Νίκος Καρατάσος**

— Ούτι: **Νίκος Σαραγούδας**

— Κρουστά: **Γιώργος Γευγελής, Ανδρέας Παπάς**

Επίσης οι τραγουδιστές:

Γιώργος Μπαγιώκης, Γιάννης Καψάλης, Κωνσταντίνα Αλεξοπούλου, Θεό-

φιλος και ο ιεροψάλτης Χρήστος Σερέτης

Η επιμέλεια του ήχου ήταν του **Γιάννη Συγλέτου**.

Το πρώτο μέρος της συναυλίας αυτής περιλάμβανε μουσική και τραγούδια από την Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα, Θεσσαλία, Ήπειρο, Νησιά και Μικρά Ασία, ενώ το δεύτερο μέρος ήταν αφιερωμένο στην τέχνη του αυτοσχεδιασμού, όπως κατά παράδοση καλλιεργείται από τους εμπειροτέχνες μουσικούς και τραγουδιστές του τόπου

μας. Περιελάμβανε τις καθιερωμένες μορφές αυτοσχεδιαζόμενης μουσικής, όπως οι σκάροι, τα ενόργανα μωρολόγια, τα «γυρίσματα» ή «βέρσα» των χορών, τα φωνητικά αυτοσχεδιάσματα

των επιτραπέζιων τραγουδιών και τη σύνδεσή τους με τις συγγενείς μορφές της ελληνικής εκκλησιαστικής μουσικής, καθώς και δείγματα ελεύθερου μελωδικού, τροπικού αυτοσχεδιασμού,

όπως αυτός εμφανίζεται στην πρακτική των μουσικών της παραδοσιακής ορχήστρας.

Ρεσιτάλ πιάνου της Ντόρας Μπακοπούλου

Στις 4.12.1992, δόθηκε, στα πλαίσια της Β΄ Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας, ρεσιτάλ πιάνου από τη μεγάλη ελληνίδα πιανίστρια κ. **Ντόρα Μπακοπούλου**.

Στην κατάμεστη αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών, το κοινό είχε την ευκαιρία να χαρεί την δεξιοτεχνία της μεγάλης καλλιτέχνιδος και να καταχειροκροτήσει το πρόγραμμα της, ένα επιλεγμένο πρόγραμμα που περιλάμβανε:

– **J. S. Bach:** Γαλλική Σουίτα με σολ μείζονα.

Allemande, Courante, Sarabande, Gavotte, Bourrée, Loure, Gigue.

– **W. A. Mozart:** Σονάτα σε ντο μείζονα.

Allegro moderato. Andante cantabile. Allegretto.

– **S. Rachmaninov:** Preludio σε φα μείζονα op. 32. Élégie op. 3 No 1 Preludio σε σι ύφ. μείζονα op. 23.

– **Fr. Chopin:** Preludio op. 45 σε ντο δίεση ελάσσονα.

Νυχτερινό σε ντο ελάσσονα
Σονάτα No 2 σε σι ύφ. ελάσσονα
Grave - Doppio movimento
Scherzo - Presto ma non troppo
Marche Funebre
Presto

Η Οργανωτική Επιτροπή για την Β΄ Πολιτιστική Πανεπιστημιάδα από την στήλη αυτή του περιοδικού, εκφράζει τις ευχαριστίες της στην κα Μπακοπούλου για την ουσιαστική συμμετοχή της στις εκδηλώσεις της Πανεπιστημιάδας.

Βυζαντινή Μουσική

Το Σάββατο 5 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τελετών του Ε.Μ.Π. η συναυλία Βυζαντινής Μουσικής που έδωσε στο πλαίσιο της Β΄ Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας η **Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία** υπό τη διεύθυνση του **Λυκούργου Αγγελόπουλου**.

Η **Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία** ιδρύθηκε το 1977 από τον Λυκούργο Αγγελόπουλο και τους συνεργάτες του, με σκοπό τη μελέτη και παρουσίαση της Βυζαντινής Μουσικής, όπως έφτασε ως τις μέρες μας με τη γραπτή και προφορική παράδοση. Η χορωδία έχει πραγματοποιήσει πολλές εμφανίσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ έχει επίσης ηχογραφήσει στους μεγαλύτερους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς της Ευρώπης. Από το 1990 άρχισε την ηχογράφιση και έκδοση των έργων του μεγάλου Βυζαντινού Μαίστορα Ιωάννη Κουκουζέλη, στον οποίο θα αναφερθούμε στη συνέχεια.

Ο **Λυκούργος Αγγελόπουλος** σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

και βυζαντινή μουσική κοντά στον Σίμωνα Καρά. Είναι πρωτοψάλτης της Αγίας Ειρήνης (πρώτης Μητρόπολης των Αθηνών), συνεργάτης της ΕΡΑ στον τομέα της βυζαντινής μουσικής και μετέχει στην ερευνητική ομάδα του Marcel Pègès που ερευνά τα παλαιά δυτικά μέλη και τη σχέση τους με το βυζαντινό.

Ο περίφημος Βυζαντινός Μαίστωρ **Ιωάννης Κουκουζέλης** φέρει και το επίθετο Παπαδόπουλος, καθώς μαρτυρούν χειρόγραφα των αρχών του 14ου αιώνα. Είναι Όσιος της Ορθόδοξης Εκκλησίας (η μνήμη του εορτάζεται την 1η Οκτωβρίου) και είναι από τους κορυφαίους εκπροσώπους της Βυζαντινής μουσικής (αναφέρεται ως η δεύτερη πηγή της Ελληνικής μουσικής με πρώτη τον Όσιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό). Το πλουσιώτατο έργο του είναι κατά μέγα μέρος ανέκδοτο σήμερα και υπάρχει στα χειρόγραφα. Το αρχαιότερο χειρόγραφο στο οποίο πρωτοεμφανίζεται το όνομα του Ιωάννη Κου-

κουζέλη, είναι το Leningrad Gr 121 του έτους 1302.

Το πρόγραμμα που παρουσιάστηκε στη συναυλία της 5ης Δεκεμβρίου έχει ως εξής:

ΕΙΣΟΔΟΣ

Η Παρθένος σημεριν

A. ΜΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Πρωτοχριστιανικός Ύμνος στην Αγία Τριάδα
Αλληλουάριο
Αινείται τον Κύριον

B. ΜΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Ευλογήσατε τον Κύριον
Κανών ικετήριος
Φρούρησον Πανένδοξε...
Χριστός εν πόλει... και Χαίροις πάναγνε
Τότε λαλήσει προς αυτούς εν οργή αυτού...
Εκλογή ψαλμικών στίχων για τη γιορτή των Χριστογέννων
Κράτημα

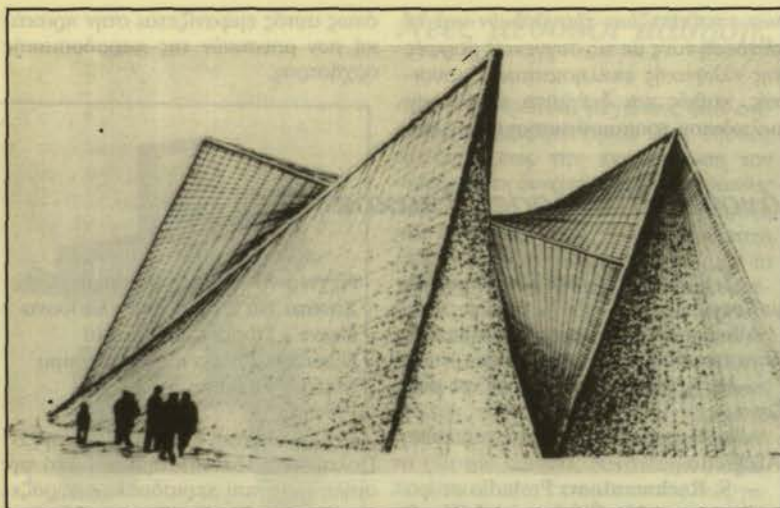
Computer Music

Στις 7 Δεκεμβρίου έγινε στην Αίθουσα Τελετών του Ε.Μ.Π. συναυλία με έργα Μουσικής με Υπολογιστές-Computer Music.

Το μουσικό αυτό ιδίωμα, από την αρχή της ύπαρξης των υπολογιστών, αφομοιώνει τις νέες τεχνολογικές δυνατότητες και δίνει στους μουσικούς ένα

πεδίο πειραματισμού με μοναδικές δυνατότητες.

Η μουσική με υπολογιστές περιλαμβάνει όλες τις νέες μουσικές που χρη-

ματωμένα 400 megάφωνα. Το έργο που έγινε στα εργαστήρια του GRM στο Παρίσι στηρίχτηκε στις ιδιότητες μιας «κανονικής επιφάνειας Gauss» και το «PH» του τίτλου από τις λέξεις: Paraboïde και Hyperboïde.

Home guitars - Brad Garton (10')

«Τως η πιο αγαπημένη μου ακουστική εμπειρία είναι να κάθομαι έξω ένα καλοκαιρινό βράδυ και να αφουγκράζομαι το άπιστευτο ηχητικό κέντημα που δημιουργούν τα πλάσματα της νύχτας. Αυτές οι «συμφωνίες» φυσικού ήχου μου δημιουργούν συνειρμούς, που με μεταφέρουν σε διάφορες περιόδους της ζωής μου, αναζωπυρόντας διάφορα συναισθήματα και μνήμες. Το «Home Guitars» προσπαθεί να αναδημιουργήσει ένα μικρό μέρος μιας τέτοιας «καλοκαιρινής νυχτερινής συναυλίας». Ψηφιοποίησα δέκα λεπτά ηχογράφησης στις 29 Ιουλίου 1991 και έκανα μια προσεκτική επεξεργασία σήματος.

Καθήστε βαθιά στην κουνιστή πολυθρόνα σας και χαλαρώστε!»

Synchronisms No.9 - Mario Davidivsky (8'45'')

Το έργο ανήκει σε μια σειρά συνθέσεων για διάφορους συνδυασμούς οργάνων και ηλεκτρονικό μέρος που παράγεται από υπολογιστή, που άρχισε το 1960. Το έργο έγινε σε μια στιγμή που ο συνθέτης βρέθηκε μπροστά στην πρόκληση μιας ριζικής αλλαγής της διαθέσιμης τεχνολογίας για την σύνθεση μουσικής. Η παρτιτούρα είναι για βιολί και ταινία κατασκευασμένη με ηλεκτρονικό υπολογιστή. Το όργανο χρησιμοποιεί τεχνικές που θυμίζουν το ύφος της Ρομαντικής μουσικής ενώ οι ρυθμικές, μελωδικές και αρμονικές δομές του έργου ανήκουν στο «σύγχρονο ιδίωμα». Το έργο ήταν μια ανάθεση από το «MIT Music and Cognition Group», και η παραγωγή του έγινε με «υβριδικό» τρόπο και με τα μέσα των εργαστηρίων του MIT και του Columbia Univ. Electronic Music Center. Χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές MIDI και Csound software synthesis ενώ βοήθησαν στα εργαστήρια του MIT οι Jon Nelson και Dan Kastner.

ομοποιούν τους υπολογιστές, όχι σαν υποκατάστατα κάποιων παλαιών μέσων, αλλά σαν ένα μοναδικό, σύνθετο, νέο εργαλείο σύνθεσης.

Στη συναυλία ακούστηκαν έργα από μεγάλα παν/κά εργαστήρια τέτοιας μουσικής (Princeton, Columbia, MIT), από το ελληνικό Κέντρο Σύγχρονης Μουσικής Έρευνας, καθώς και το ιστορικής σημασίας έργο του Ι. Ξενάκη, (που πρόσφατα αναγορεύθηκε επίτιμος διδάκτορας του Ε.Μ.Π.) «Concrêt PH» του 1958.

Το ΚΣΥΜΕ συνεργάζεται με το Ε.Μ.Π. για τη δημιουργία ενός πρώτου εργαστηρίου μουσικής με υπολογιστές, αποκλειστικά για φοιτητές του Ε.Μ.Π.

Υπεύθυνοι: από το ΚΣΥΜΕ Δ. Καμαρωτός, συνθέτης, από το Ε.Μ.Π. Η. Κουκούτσης, επ. καθ. (τηλ. ΚΣΥΜΕ 6517140).

Όσοι φοιτητές ενδιαφέρονται μπορούν να δηλώνουν συμμετοχή και να παίρνουν πληροφορίες στο παραπάνω τηλέφωνο.

Στη συνέχεια παραθέτουμε μια σύντομη περιγραφή των έργων που παρουσιάστηκαν σ' αυτή τη συναυλία, όπως δόθηκε από τους Δημήτρη Καμαρωτό και Θανάση Ρικάκη που επέλεξαν τα έργα:

Night Traffic - Paul Lansky (8')

Το έργο έχει δημιουργηθεί με επεξεργασία από υπολογιστή, των ήχων ενός αυτοκινητόδρομου τη νύχτα. Οι

ήχοι αυτοί, πολλές φορές αδιάφοροι ή ενοχλητικοί, έφταναν μέχρι το σπίτι του συνθέτη. Με το έργο αυτό ο συνθέτης προσπαθεί να εμφανίσει την κρυφή μουσική τους, με τις επεξεργασίες που προσφέρει ο υπολογιστής.

Πιθοίγια - Τάκη Βελιανίτη (5'30'')

Ο τίτλος σημαίνει την δεύτερη ημέρα των αρχαίων Ανθεστηρίων, εορτής αρχικά προς τιμή του Αγαθοδαίμονα και αργότερα του Διονύσου, κατά την οποία ανοίγουν πιθάκια με νέο κρασί.

Το έργο έχει δημιουργηθεί εξ' ολοκλήρου στο σύστημα «πολυεργασιών» του ΚΣΥΜΕ.

Concrêt PH - Γιάννη Ξενάκη (2'45'')

Ένα έργο ιστορικής σημασίας που δημιουργήθηκε από τον Γ. Ξενάκη το 1958. Είναι μια παραγγελία της PHILIPS για το περίπτερό της, στην Παγκόσμια Έκθεση στις Βρυξέλλες.

Το περίπτερο σχεδιάστηκε και πραγματοποιήθηκε επίσης από τον Ξενάκη, που εκείνη την εποχή εργαζόταν πλάι στον διάσημο αρχιτέκτονα Le Corbusier, και συνέθεσε την μουσική σαν ένα φυσικό παράγωγο των αρχιτεκτονικών δομών.

Η αρχική χρήση του CONCRET PH, ήταν σαν εισαγωγή στο ηλεκτροακουστικό έργο του Ε. Varese που ακουγόταν στον ίδιο χώρο. Η μετάδοση γινόταν από μία επιφάνεια με ενσω-

Στα πλαίσια της Β΄ Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας, έγιναν 3 εκθέσεις στο Ισόγειο του Κτιρίου Διοικήσεως στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου, τις οποίες εγκαινίασε ο Πρύτανης ΕΜΠ, την 7 Δεκ. 1992. Οι εκθέσεις παρέμειναν στο χώρο αυτό μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου.

Οι εκθέτες ήταν μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας (φοιτητές, εργαζόμενοι στα ΑΕΙ).

Α. ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Η έκθεση οργανώθηκε από το βιβλιοπωλείο «ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ» (στο πλαίσιο της συμβάσεώς του με το ΕΜΠ) με τη βοήθεια των Υπευθύνων του Περιοδικού ΠΥΡΦΟΡΟΣ

Συμμετείχαν κατ' αλφαβητική σειρά, τα εξής ΑΕΙ:

Α.Σ. ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Ηρώ Νικολοπούλου

- Ο Μύθος του Οδοιπόρου (ποίηση, σελ. 44)

Ε.Μ.ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Ευγενία Γ. Κουτσουλιέρη (ψευδ. Τζένη Λιέρη)

- Το κόμμα μας (σελ. 140)
- Όσα τις νύχτες τραγουδώ (ποίηση, σελ. 48)
- Το μονοπάτι του φεγγαριού (σελ. 20)
- Της λύπης τα τραγούδια (ποίηση, σελ. 32)

- Έκρηξη στ' αστέρια (ποίηση, σελ. 32)
- Η ουρά του... κοιμήτη (ποίηση, σελ. 32)
- Κορνίζα... από σατέν (σελ. 112)
- Από την Αντιγόνη του Σοφοκλέους (δίσκος 33 στροφών, βασισμένος σε μελέτη της αρχαίας ελληνικής μουσικής. Μουσική Πάνου Μαυρουλίδη)

Αίλα Λεοντίδου

- The Mediterranean city in transition (σελ. 296)

- Πόλεις της Σιωπής (Εργατικός Εποικισμός της Αθήνας και του Πειραιά, 1909-1940), σελ. 386

Έπη Παπαζήση

- Δυναμικές αποδράσεις (ποίηση, σελ. 79)
- Διαστήματα (ποίηση, σελ. 16)

Μ. Φίλιππα-Αποστόλου

- Η Αρχιτεκτονική Φυσιολογία των Οικισμών της Λευκάδας (πρόγραμμα ελεύθερης έρευνας ΕΜΠ-Τμ. Αρχ/νων-ΓΓΕΤ-ΥΒΕΤ), σελ. 90

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Πάνος Καραγιώργος

- Σαιξπηρικά μελετήματα (σελ. 77)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Γιάννης Δημολιάτης

- (αντί)παιδαγωγικό πανόραμα ή πώς η κοινωνία παράγει ανθρωπάκους (σελ. 80)
- Ξέρουμε τί γίνεται στα Σχολεία; (σελ. 492)

Νίκος Θεοδόσης

- Φωτεινές Μυθολογίες (σελ. 64)

Φρώσω Κλαμπανίστη

- Λίγο πιο πέρα από το τίποτα (ποίηση, σελ. 82)

Βούλα Λαμπροπούλου

- Οι γυναίκες στο έργο του Παπαδιαμάντη (σελ. 366)
- Η εγκυμοσύνη και η γέννηση στην Τέχνη (σελ. 158)

Κωνσταντίνος Μπούρας

- Η κοιλάδα των Νεκρών Ερωτών (ποίηση, σελ. 94)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

Θεόδωρος Κυρκούδης

- Η προσφορά των Θρακών στους Απελευθερωτικούς αγώνες του Έθνους (1453-1923), σελ. 108

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Δημήτρης Τσιλιβάκης

- Ποιητικοί Κύκλοι Μυθολογίες Το χρώμα του Ουρανού (σελ. 90)

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Γιάννης Φίλης

- Η τελευταία πνοή του Πλανήτη γη (σελ. 336)
- Ο Ζαρατούστρα και οι πέντε εσπερινοί (σελ. 112)
- Πέραν των Συμπληγάδων (σελ. 188)

Στην έκθεση αυτή υπήρξε τιμητική συμμετοχή της μεγάλης Ελληνίδας Πεζογράφου **Διδώς Σωτηρίου** που διέθεσε μια σειρά των έργων της για την Β' Πολιτιστική Πανεπιστημιάδα, και του ιστορικού Τέχνης **Dr. Rudiger Schneider Berrenberg** που διέθεσε το πρωτότυπο έργο του SIE BAUTEN EIN ABBILD DER SEELE - PARTHENON. Στο έργο αυτό, ξεκινώντας από την ανάλυση του αρχιτεκτονικού σχεδίου των δύο πρώτων ναών της Γερμανίας, κάνει την σύνδεση με την οικοδόμηση του Ναού του

Παρθενώνα πριν 2435 χρόνια, πιστεύοντας ότι οι δημιουργοί θέλησαν να δώσουν την ταυτότητα της ψυχής στα δημιουργήματά τους και «έκτισαν μια εικόνα της ψυχής».

Στην έκθεση υπήρξαν και δύο έκτακτες συμμετοχές. Του μικρούλη **Αλέξανδρου Π. Κοταρίδη** που με το πρώτο βιβλίο του «Ένας ποιητής Γεννιέται», βρίσκεται ήδη γραμμένος στο βιβλίο Γίνεσαι ως ο πιο μικρός ποιητής όλων των εποχών, και του **Κ. Παπούτση**, μεταπτυχιακού σπουδ. εξωτερικού που συμμετείχε με το βιβλίο του «Ο Ματρίκολας», μια αναφορά στην φοιτητική μετανάστευση.

Β' ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Στην έκθεση αυτή συμμετείχαν όσα μέλη της Παν/κής κοινότητας ανταποκρίθηκαν στην σχετική προκήρυξη της Ορ-

γανωτικής Επιτροπής για την Β' Πολιτιστική Πανεπιστημιάδα, Επιλογής και Εκθέσεως έργων τέχνης. Τελικά η αξιολόγηση των έργων δεν έγινε από την επιτροπή ειδικών, που είχε οριστεί για τον σκοπό αυτό, και η Οργανωτική Επιτροπή αποφάσισε να εκθεθεί αντιπροσωπευτικό έργο όλων όσων εκδήλωσαν ενδιαφέρον συμμετοχής στην έκθεση.

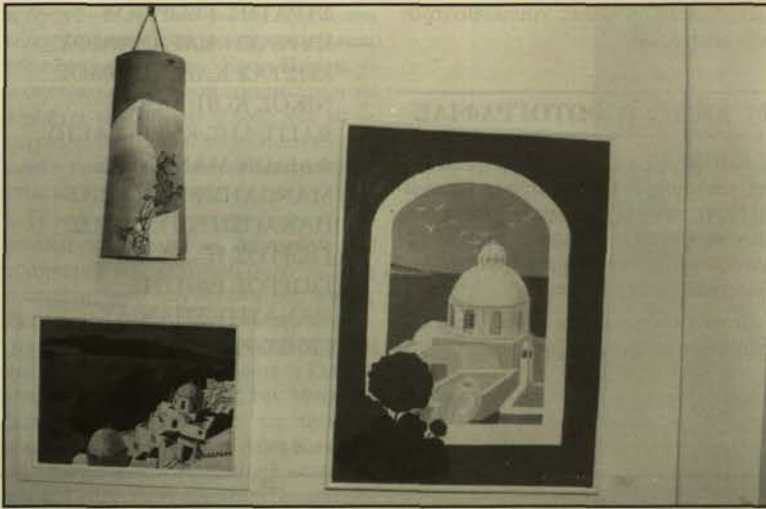
Στην έκθεση πήραν μέρος κατ' αλφαβητική σειρά και ΑΕΙ:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

- Δ. ΑΔΑΜ
- Α. ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΥ
- Θ. ΑΡΕΤΑΚΗ
- ΑΙΚ. ΑΣΩΝΙΤΟΥ
- Χ. ΒΕΡΙΔΟΥ
- Ε. ΒΙΓΛΑΚΗ
- Ο. ΒΛΑΧΟΥ
- Κ. ΒΡΕΤΤΟΥ
- Α. ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΥ
- Δ. ΓΚΑΤΖΩΝΗ
- Π. ΓΚΟΡΕΖΗ
- Ε. ΓΚΟΥΛΙΤΟΥ
- ΑΙΚ. ΓΡΥΛΛΗ
- Π. ΔΑΒΕΡΟΥ
- ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ
- Κ. ΔΟΓΑΡΗ
- ΔΟΥΚΑ
- Α. ΔΡΟΥΛΙΑ
- Ο. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ
- Χ. ΕΛΜΑΤΖΟΓΛΟΥ
- Κ. ΘΩΜΑΝΟΥ
- Α. ΙΩΑΝΝΟΥ
- Α. ΚΑΙΣΑΡΗ
- Γ. ΚΑΛΛΕΡΓΟΥ
- Φ. ΚΑΡΑΣΑΒΒΑ
- Κ. ΚΑΚΡΗ
- Μ. ΚΟΡΩΝΕΛΛΟΥ

- Α. ΚΟΥΝΕΛΑΚΗ
- Ο. ΚΩΣΤΕΛΕΤΟΥ
- ΛΥΔΙΑ
- Π. ΜΠΑΪΡΑΚΤΑΡΗ
- ΜΠΑΧΟΥΡΟΥ
- Μ. ΜΑΣΚΟΒΗ
- Κ. ΜΠΟΥΡΟΥΝΗ
- Ε. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
- Ο. ΝΤΑΡΑΓΙΑΝΝΗ
- Χ. ΝΤΟΥΡΟΥ
- Μ. ΞΑΓΟΡΑΡΗ
- Β. ΠΑΝΑΓΗ
- Μ. ΠΑΝΤΑΖΗ
- Α. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
- Π. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
- Π. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ
- Α. ΠΕΤΑΣΗ
- Β. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
- Μ. ΡΑΪΣΗ
- Ε. ΡΕΠΠΑ
- Α. ΣΕΒΑΣΙΔΟΥ
- Α. ΣΚΟΥΛΙΑ
- Σ. ΣΟΥΛΙΟΥ
- Ι. ΣΟΥΡΤΖΗ
- Α. ΣΤΑΜΠΟΛΙΤΖΗ
- Δ. ΤΣΑΟΥΣΗ
- Φ. ΤΣΕΛΕΠΙΔΟΥ
- Μ. ΤΣΙΚΡΙΤΕΑ
- Π. ΤΣΙΚΡΙΤΕΑ
- Α. ΤΣΟΥΒΑΡΗ
- Α. ΤΣΟΥΤΣΟΥ
- Κ. ΧΑΤΖΗΓΩΑΝΝΟΥ
- Π. ΧΟΝΤΑΛΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
- ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Α.Σ.Κ.Τ.

- ΦΡΟΣΩ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

- ΕΛΕΝΗ ΚΑΜΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

**ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ**

- ΑΛΕΞΗΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ
- ΡΟΖΑΝΝΑ ΓΥΖΗ
- ΕΛΛΗ ΓΥΦΤΟΔΗΜΟΥ
- ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΔΟΓΓΟΥΣΗ
- ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
- ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ
- ΝΙΚΟΣ ΚΥΡΚΟΣ
- ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΑΚΑ
- ΠΑΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Παιδαγωγικό Τμήμα

- Κ. ΑΓΓΕΛΗ
- Γ. ΑΚΡΙΒΟΣ
- Μ. ΑΣΗΜΑΚΗ
- Π. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
- Π. ΓΚΟΛΕΣΤΑΝΗ
- Χ. ΓΚΟΥΝΕΛΑ
- Ν. ΖΗΣΟΠΟΥΛΟΣ
- Μ. ΚΑΛΛΕΡΓΗ

- Ε. ΚΑΡΑΔΗΜΟΥ
- Κ. ΚΑΡΚΟΥΛΑ
- Π. ΚΑΤΖΑΛΗ
- Κ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ
- Β. ΚΤΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
- Δ. ΜΑΝΔΩΡΑΣ
- Α. ΜΑΡΔΑ
- Ε. ΝΤΕΑΜΠΙΖΗ
- Ε. ΞΗΡΑΔΑΚΗ
- Α. ΠΑΠΑΡΔΕΛΗ
- Α. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ
- Α. ΣΙΜΟΥ
- Α. ΣΤΑΜΑΤΗ
- Ε. ΤΑΣΙΑ
- Μ. ΤΣΙΡΕΜΠΟΛΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

- Χ. ΚΑΝΤΑΡΙΔΟΥ
- Π. ΡΟΥΓΓΕΡΗΣ

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

- ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

- ΑΡΗΣ ΛΙΑΚΟΣ
- ΕΥΗ ΣΑΜΠΑΝΙΚΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

- ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΑΝΟΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

- ΗΛΙΑΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
- ΑΘΗΝΑ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
- ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
- ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΑΡΟΥΛΑΚΗΣ
- ΒΑΣΩ ΟΡΦΑΝΗ
- ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΠΑ
- ΘΑΛΕΙΑ ΠΟΛΙΤΟΥ
- ΘΕΑΝΩ ΡΑΒΑΖΟΥΛΑ
- ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΡΗΓΚΑ
- ΜΑΓΔΑ ΡΟΥΣΣΗ

— ΜΑΡΙΑ ΤΟΥΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Αίσθηση προκάλεσε η συμμετοχή του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αθηνών, που παρουσίασε εργασίες από τα μαθήματα Εικαστικής Αγωγής που διδάσκονται από την Επικ. Καθηγήτρια Λουίζα Κακίση. Οι εργασίες αυτές περιλαμβάνουν ζωγραφική σε διάφορες τεχνικές και με διάφορα υλικά, αντικείμενα από πηλό, κατασκευές πρωτότυπης κούκλας από απλά υλικά (μπουκάλια, κουτιά και κουτάλες) και κατασκευές από χαρτοπολλό (ποικίλα

αντικείμενα, κούκλες κουκλοθεάτρου και μιάσκες).

Γ' ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Και στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή επιλογής δεν αξιολόγησε τις συμμετοχές, και οι Οργανωτές αποφάσισαν να εκτεθεί αντιπροσωπευτικό έργο όσων δήλωσαν συμμετοχή στον διαγωνισμό φωτογραφίας.

Στην έκθεσή πήραν μέρος κατ' αλφαβητική σειρά οι εξής:

- ΣΤΡΑΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
- ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΥ
- ΚΩΣΤΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ
- ΝΙΚΟΣ ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ
- ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΑΚΗΣ
- ΦΑΙΔΩΝ ΜΑΝΟΥΡΑΣ
- ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΕΤΖΑΚΗΣ
- ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΣΗΣ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΛΑΤΑΚΗΣ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΑΠΤΗΣ
- ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΠΑΝΙΑΣ
- ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΧΩΜΑΤΑΣ

Θεατρικά

Λυσιστράτη

Από τη Θεατρική Ομάδα
Εργαζομένων Ε.Μ.Π.

Ει δ' εγώ γνήϊ πέφυκα, τούτο μη φθονείτε μοι, ην αμείνω γ' εισενέγκω των παρόντων πραγμάτων. Τουράνον γαρ μοι μέτεστι· καί γάρ άνδρας εισφέρει

(Χορ. γυναικών στ. 649-651)

Εάν εγώ γεννήθηκα γυναίκα, αυτό δεν είναι λόγος να με φθονείτε, αν συμβεί και προσφέρω κάποια λύση που την πόλη συμφέρει καλύτερα, απ' όσες έχουν δοθεί ως τώρα. Άλλωστε μετέχω κι εγώ στις κοινές θυσίες. Εγώ τους άνδρες προσφέρω.

Ήταν μόλις το 411 π.Χ., που ο Αριστοφάνης με το έργο του αυτό, πρόσθεσε τη δική του φωνή για να υπογραμμίσει τον πόθο του λαού για συμφιλίωση, για εξεύρεση λύσης ώστε να τερματισθεί ο πολυετής Πελοποννησιακός πόλεμος. Έκτοτε, η μέθη του πολέμου και η τύφλωση της κατακτητικής μανίας των ισχυρών, δεν εξέλπιαν ανά την υφήλιο, και τα σαρωτικά επιχειρήματα της «Λυσιστράτης» έμειναν να εναντιώνονται σ' έναν αγώνα καθημερινό, τον Πόλεμο, την Καταστροφή, την Αδιαφορία, την Α-

δικία, την Πνευματική συρρίκνωση, την Εθελουφλία.

Αυτό το μεγαλειώδες έργο, με τα πανανθρώπινα μηνύματα ειρήνης και συμφιλίωσης, επέλεξε η Θεατρική Ομάδα Εργαζομένων ΕΜΠ, για να συμμετάσχει στην Β' Πολιτιστική Πανεπιστημιάδα, αφιερώνοντας την παράσταση αυτή στη μνήμη της συναδέλφου Σοφίας Βογιατζή.

Το τόλμημα ήταν μεγάλο, η ευθύνη δυσβάστακτη. Έζησα από κοντά το άγχος τους για την επιλογή τους αυτή, τους προβληματισμούς τους αν θα τα καταφέρουν, τις καθημερινές αγωνίες τους, την κόπωση και εξαντλητική πρόβα που πολλές φορές ξεπερνούσε ακόμη και τις μεταμεσονύκτιες ώρες, χωρίς δυνατότητα ξεκούρασης, εφ' όσον η Ομάδα απαιτιζόταν από εργαζόμενες και οι περισσότερες ήσαν μητέρες μικρών παιδιών.

Και τελικά ΤΑ ΚΑΤΑΦΕΡΑΝ!!

Στο κατάμεστο θέατρο της Φιλοσοφικής Σχολής ΑΥΛΑ, έδωσαν μια μοναδική παράσταση στις 9.11.1992 με δροσιά και ζωντάνια, κέφι και δεξιότητες, κάτω από την εμπνευσμένη σκηνοθεσία του Νίκου Μπουδούκου, που έδωσε μια άλλη διάσταση στο έργο, επιτυγχάνοντας να αναδειχθούν και οι δευτερεύοντες ρόλοι.

Η διανομή των ρόλων πολύ επιτυχή, το λειτουργικό σκηνικό και τα κοστούμια της Λαλούλας Χρυσικοπούλου πολύ καλά, η πρωτότυπη μουσική του Γιάννη Δροσότη και η διδασκαλία των

τραγουδιών στο πνεύμα του έργου, και τέλος το δύσκολο έργο της επιμέλειας της κίνησης από την Έρση Πήττα, έκαναν μία παράσταση ερασιτεχνών να μην έχει να ζηλέψει τίποτα και να υπερτερεί κατά πολύ παραστάσεων αρκετών επαγγελματιών που καταπιάνονται με το έργο αυτό.

Τί να πει κανείς για την σκηνική παρουσία της Χριστίνας Δογγούρη που ερμήνευσε τον κεντρικό ρόλο της Λυσιστράτης, για την άνεση της Χαράς Γεωργιάδη που ερμήνευσε την πληθωρική Κλεονίκη, για την δροσιά, τη χάρη και την ομορφιά που έδωσε η Γιάννα Γυφτάκη, ερμηνεύοντας την Μυρρίνη ξεπερνώντας κατά πολύ τις προσδοκίες ενός ερασιτέχνη. Η Αίλη Καψάλη ως Πρόβουλος, επωμίσθηκε με επιτυχία και χάρη έναν δύσκολο βασικό ρόλο του έργου, η Ηρώ Μαζαράκου ήταν μοναδικός Λάκωνας, η Μαρία Καλαμπαλίκη εξαιρετος Κινησίας και η Σοφία Χουλιαρά ερμηνεύοντας τον Πρύτανη, με έναν αυτοσχεδιασμό της, απευθυνόμενη στον Πρύτανη του Πολυτεχνείου, ουσία τόνισε την διαχρονικότητα του έργου. Πολύ καλές η Αργυρώ Αγατζόγλου, η Καίτη Ξανθάκη και η Κική Ρεμούνδου και καταπληκτικός ο χορός των ανδρών με την συμμετοχή της Βούλας Κουτσούκου, της Ηρώς Μαζαράκου, της Κικής Ρεμούνδου, της Σοφίας Χουλιαρά, της Μαρίας Καλαμπαλίκη και της Αιλής Καψάλη.

Άφησα τελευταίες δύο συναδέλφους, που η ερμηνεία τους, υπήρξε, για μένα τουλάχιστον, μια αποκαλύψη.

Η Μαρία Κωνσταντινίδου ερμηνεύοντας την Βοιωπή «έκτισε» έναν προσωπικό ρόλο, αναδεικνύοντας τάλεντο καρατερίστια, που απέσπασε και «προσωπικό» χειροκρότημα μέσα στην παρά-

σταση. Ο ρόλος ήταν όντως πολύ δύσκολος και χρειαζόταν να τηρηθούν κάποιες ισορροπίες για να μην ξεπεραστούν τα όρια του κωμικού. Η Μαρία Κωνσταντινίδου τον ερμήνευσε μοναδικά και πέτυχε να βάλει τη δική της σφραγίδα, κάτι που σπανίως επιτυγχάνουν επαγγελματίες του είδους.

Και τέλος, η Βούλα Κουτσούκου, με την εναλλασσόμενη παρουσία της ως Λαμπιτώ και μέλος του χορού ανδρών, υποχρεωμένη να ξεπερνάει τη γυναικεία της φύση κατά τη διάρκεια της παράστασης, επέτυχε έναν άθλο, δίνοντας δύο διαφορετικούς χαρακτήρες με το ίδιο πάθος, την ίδια δύναμη. Ακόμη η Βούλα Κουτσούκου, ήταν εκείνη που επωμίσθηκε το κύριο βάρος των τραγουδιών, ερμηνεύοντας πρωτότυπα τραγούδια που είχαν γραφεί ειδικά για

την παράσταση και τα οποία απαιτούσαν ιδιαίτερες φωνητικές δυνατότητες.

Στην παράσταση συμμετείχαν ευγενώς προσφερθέντες οι μουσικοί Γ. Δροσίτης (πιάνο) και Δ. Βάρσος (φλάουτο), η Βικτωρία και Μαρία Ταγκούλη στο τραγουδιτικό μέρος της παράστασης με τις υπέροχες φωνές και η Αλεξάνδρα Ντεληθέου που ερμήνευσε την Συνδιαλλαγή (Διαλλαγή)-Ειρήνη.

Η τολμηρή απόφαση να ανεβαστεί ένα τέτοιο έργο και μάλιστα με όλους τους ρόλους παιγμένους από γυναίκες, βαισιότηκε -κατά τους συντελεστές της παράστασης- «στην ευαισθησία που έχουν οι εργαζόμενοι στο θέμα της Ειρήνης και στην επιθυμία τους να δείξουν την ιδιαίτερη ευαισθησία της γυναίκας στο πανανθρώπινο αγαθό, την Ειρήνη, που κινδυνεύει πολύ σοβαρά στις μέρες μας» όπως αναφέρεται στο πρόγραμμα που διανεμήθηκε στην παράσταση.

Είναι λυπηρό που υπήρξαν συναδέλφοι, που έκαναν δυσμενείς κρίσεις για κάποιους από τους συντελεστές της παράστασης ή και για ολόκληρη την παράσταση, παραιορμένοι από την ευκολία του να κρίνεις χωρίς να κινδυνεύεις να κριθείς. Είναι γεγονός ότι, κανείς από τους συντελεστές της παράστασης, δεν διεκδίκησε Επιδαύρειες δάφνες. Από την άλλη μεριά, δεν νομίζω οι περισσότεροι από τους «κριτές» να διέθεταν εμπειρία από παραστάσεις κλασικού θεατρορίου, αλλά και έτσι να ήταν, σημασία είχε η προσπάθεια που τουλάχιστον έπρεπε να τους αναγνωριστεί. Άλλωστε τα πολλά λόγια είναι φτώχεια. Η παράσταση ΚΑΤΑΧΕΙΡΟΚΡΟΤΗΘΗΚΕ. Κι αυτό σημαίνει πολλά. Σημαίνει αμεσότητα, αυθόρμητισμό, θαυμασμό,

ειλικρίνεια, αναγνώριση. Σημαίνει σ' αλήθεια ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!

Και η επιτυχία αυτής της παράστασης, είχε και ένα «πρακτικό» καλό. Την υπόσχεση από τον Πρύτανη Ν. Μαρκάτο, ενίσχυσης της θεατρικής Ομάδας Εργαζομένων ΕΜΠ.

Κλείνοντας την αναφορά μου αυτή στην παράσταση της Λυσιστράτης, θέλω να πω στους συναδέλφους που μόχθησαν γι' αυτή, ότι κατάφεραν να στήσουν το δικό τους βήμα εναισθησίας στα προβλήματα που μασιάζουν την ανθρωπότητα σήμερα.

Ένα μεγάλο ΜΠΡΑΒΟ σε όλους!

Ευγενία Γ. Κουτσουλιέρη

«Λυσιστράτη... εντός των Τειχών»

Το χρονικό μιας... παράστασης

Στην αρχή φαινόταν σαν αστείο. Και δεν έπαψε βέβαια μέχρι τέλος να είναι. Ένα υπέροχο αστείο. Μια ανεξάντλητη πηγή χαράς, ζωντανίας και κεφιού. Δεν ήταν όμως μόνο έτσι!

Πέρα από τα ωραία υπήρχαν και τα δύσκολα, που αρχίσαμε να τα συνειδητοποιούμε τότε που πια δεν μπορούσαμε να κάνουμε πίσω. Θα πεις και τι μας εμπόδιζε; Κατ' αρχήν το ότι μπήκαμε σ' ένα παιχνίδι (έτσι το βλέπαμε) που εμείς το θελήσαμε, χωρίς να μας αναγκάζει κανένας. Μετά η διακαής επιθυμία (και περιέργεια αν θέλετε) να φτάσουμε στο τέλος. Η συλλογική ευθύνη που όλες μας αναλάβαμε απέναντι στο χώρο που εκπροσωπούμε, αλλά και η μεμονωμένη ευθύνη της κάθε μιας απέναντι στις άλλες. Η υπευθυνότητα και ο χαρακτήρας μας (δεν είμαστε απ' αυτές που κάνουν εύκολα πίσω). Εκείνο το υπέροχο «κάτι άλλο» στην πεζή καθημερινότητα. Και πάνω απ' όλα το πείσμα και η εσωτερική πεποίθηση ότι μπορούσαμε να τα καταφέρουμε.

Αλλά και οι δυσκολίες; Πώς ξεπερνιούνται; Οι πιο πολλές από μας μητέρες, σύζυγοι, νοικοκυρές, δασκάλες... συν εργαζόμενες.

Όσο πιο πολύ προχωρούσαμε και νιώθαμε τις ελλείψεις και την ανάγκη να αφιερώσουμε περισσότερο χρόνο, τόσο ο κλοιός των πάσης φύσεως υποχρεώσεων στένευε. Οι τύψεις ότι παραμελούσαμε αυτό ή εκείνο πειστικές. Η κούραση μέρα με την μέρα μαζεψόταν. Η φορτισμένη απ' όλα αυτά ατμόσφαιρα, τα τενωμένα νεύρα, εί-

χαν σαν αποτέλεσμα πολλές φορές να προστίθεται στα άλλα προβλήματα και η μεταξύ μας ένταση. Οι δυσκολίες της μιας έφθαναν κάπου κάπου να γίνονται αιτία αφορμή για δυσμενή σχόλια, αντιρρήσεις και καμιά φορά ειρωνία και παρεξηγήσεις από τις άλλες. Δώδεκα διαφορετικοί κόσμοι, δώδεκα αλλοιώτικοι χαρακτήρες, δώδεκα ξεχω-

ριτές απόψεις και γνώμες. Όλες όμως με ένα κοινό σκοπό.

Και στο επίκεντρο όλων αυτών; Στο μάτι του κυκλώνα ο ταλαίπωρος Νίκος Μπουσούκος. Ο σκηνοθέτης όχι της «Λυσιστράτης» αλλά ενός τσοούριμου 12 ΓΥΝΑΙΚΩΝ! Μπορείτε να το διανοηθείτε; Πάντως αυτός, είμαι σίγουρη ότι δεν μπορούσε να το διανοηθεί όταν με τόσο θέρμη ενθάρρυνε την ιδέα μας και μας παρότρυνε να την υλοποιήσουμε. Τι το ήθελε ο άνθρωπος; Μόνο ξύλο που δεν έφαγε. Βέβαια αυτός σαν καταξιωμένος θεατράνθρωπος ήξερε πολύ καλά τι θα πει θέατρο. Για τα υπόλοιπα όμως που έμελλε ν' αντιμετωπίσει, είχε μεσάνυχτα.

Κι όμως! Η πείρα του, οι πολύτιμες γνώσεις του, η πίστη του σ' αυτό που έκανε ο δικός του ενθουσιασμός, οι ακούραστες προσπάθειές του, η ανθρωπιά του πάνω απ' όλα που τον έφερε τόσο κοντά μας, στάθηκε για μας παράδειγμα που ήταν αδύνατο να αγνοήσουμε. Μ' έναν τέτοιο άνθρωπο δίπλα σου τα εμπόδια ξεπερνούνται πιο εύκολα. Η συλλογική προσπάθεια παίρνει άλλες διαστάσεις. Μέρα με τη μέρα μας μετέδιδε τη μαγεία και την ομορφιά του ίδιου του έργου που όλο και πιο πολύ ζούσαμε. Οι τόσες σύγχρονες ιδέες του παππού Αριστοφάνη, μας συνειπαίρουν, και κάθε φορά με καινούργιο κουράγιο στεκόμαστε η μία κοντά στην άλλη έτοιμες πάλι να προχωρήσουμε παρά πέρα, όλες μαζί.

Όμως τα παιδιά μας εξακολουθούν να πηγαίνουν στο σχολείο και να ζητούν βοήθεια στα μαθήματα. Η οικογένεια δεν αποβάλλει το κακό ελάττωμα να τρώει καθημερινά. Τα άπλυτα συσσωρεύονται όπως οι αμαρτίες μας. Το σίδερο βουνό. Η σκόνη στο σπίτι

αδυσώπητος εχθρός. Οι φίλοι φωνάζουν ότι χαθήκαμε. Στο γραφείο η δουλειά πρέπει να βγαίνει για να μην δεχθούμε κι από κεί κάποια ειρωνικά σχόλια (που ίσως δεν αποφεύγαμε). Ο καιρός περνάει, ο κλοιός στενεύει.

Βοήθεια! Επιστροφή!

Οι άνδρες μας και οι γιαγιάδες σε

πρώτη εφεδρεία. Βοηθούν όσο περισσότερο μπορούν στο σπίτι. Τα παιδιά συμμερίζονται την κατάσταση και μαθαίνουν να μην έχουν πολλές απαιτήσεις (βγήκε ακόμα ένα καλό). Στο γραφείο οι συνάδελφοι, οι πιο πολλοί τουλάχιστον, συμπαραστέκονται συγκινητικά. Οι φίλοι δείχνουν κατανόηση.

Οι πρόβες προχωράνε, πλησιάζει ο καιρός, πρέπει να δουλεύουμε και νύχτα και μετά πώς να ηρεμήσεις να κοιμηθείς;

Πρέπει να νοιαστούμε για κουστούμια, σκηνικά, μουσική. Έργονες που κυρίως αναλαμβάνει ο Νίκος Μπουσούκος αλλά που μας αγγίζουν όλους. Βρέθηκε ο μουσικός. Πολύ όμορφα τα τραγούδια και η μουσική, αλλά πρέπει και να τα μάθουμε. Αλλά πώς όταν οι περισσότερες δεν έχουμε «ιδέα μουσικής»; Πρόβες και ξανά πρόβες! «Θα τα καταφέρετε» λέει υπομονετικά ο Γιάννης (μουσικός). Και κείνο το φινάλε, που δεν συγχρονιζόμαστε στα παλαμάκια. Και η Βούλα που έχει αγωνία αν θα καταφέρει να βγάλει το σόλο της.

Κι όμως αρχίζει το έργο και παίρνει άλλη μορφή. Μας αρέσει.

Με τα κοστούμια τι θα γίνει; Η Λαλούλα που παρασυρμένη κι αυτή από τον ενθουσιασμό του Νίκου, ανέλαβε τα σκηνικά και τα κουστούμια, έχει ήδη συλλάβει την ιδέα στο μυαλό της. Την πνίγουμε στις ερωτήσεις. Οι απαντήσεις της και η σιγουριά της δεν μας ικανοποιούν απόλυτα. Είμαστε λίγο καχύποπτες σ' αυτά που μας λέει. Αγωνία για την εμφάνισή μας. Ραντεβού σ' ένα βεστιάριο. Αρχικά απογοήτευση. Στο τέλος βρίσκουμε σχεδόν όλα τα κοστούμια των «ανδρών» και δύο

σύγχρονα μικροαστικά γυναικών. Το αρχαϊκό της Λυσιστράτης υπό αμφισβήτηση. Το ίδιο και της Λαμιτιώς (αυτηνής της λείπει και η περικεφαλαία). Επόμενο βήμα, ραντεβού σε άλλο βεστιάριο. Πλήρης απογοήτευση. Δεν βρήκαμε τίποτα. Στη συνέχεια η φαινή ιδέα να δανειστούμε από τη Λυρική Σκηνή. Βολεύονται έτσι η Μυρρηνή και η Λαμιτιώ. Μένει ακόμα μια γυναίκα και η Κλεονίκη. Η Λαλούλα έχει καταλήξει. Η πρώτη να θυ-

μίζει κάτι από τοιλιά. Της ίδιας που θα έπαιζε το ρόλο, δεν της αρέσει καθόλου. Πειθεται τελικά. Η Κλεονίκη με το πράσινο φόρεμα που τελικά βρέθηκε, σ' εμάς θυμίζει λίγο «Μπάτμαν» όταν σηκώνει τα χέρια, αλλά ενθουσιάζονται οι ειδήμονες και κατακυρώνεται κι αυτό με ασορτί μπερέ. Βρίσκονται και τα τελευταία αξεσουάρ. Οι τελευταίες αντιρρήσεις για το αποτέλεσμα της εμφάνισης σβήνουν μετά τις εξηγήσεις της Λαούλας για μια χρονική αναδρομή στην ιστορία της Ελλάδας από τα αρχαϊκά μέχρι τα σύγχρονα χρόνια.

Στην τελική ευθεία. Λίγες μέρες μας μένουν. Τα σκηνικά υπάρχουν σαν ιδέα και υλικά, αλλά δεν μπορούν να στηθούν. Το θέατρο δεν είναι διαθέσιμο για να μπουν πριν από την προτελευταία μέρα. Βλέπετε εκείνες τις μέρες χάθηκαν όλες οι άλλες αίθουσες και η μόνη διαθέσιμη για συγκεντρώσεις, σεμινάρια, κλπ. ήταν το θέατρο που θα παίζαμε εμείς. Οι τελευταίες πρόβες γίνονται μεσάνυχτα. Ακροατήριο οι σύζυγοι. Καθημερινοί θαμώνες που κοντεύουν να μάθουν το έργο απ' έξω. Συμμετέχουν στην αγωνία των τελευταίων ημερών. Παρασύρονται από το γενικό ενθουσιασμό και βοηθούν και κείνοι όσο μπορούν. Η φυσική τους παρουσία, η ενθουσιώδης κριτική τους, η εν γένει ηθική συμπαράσταση, μας βοηθούν να συνηθίσουμε σιγά σιγά στην ιδέα των θεατών που σε λίγο θα μας βλέπουν.

Τελευταία μέρα. Σχεδόν έτοιμα τα σκηνικά. Λείπουν ακόμη κάποια σκαλοπάτια. Τρέμει το φυλλοκάρδι μας στο ανεβοκατέβασμα. Η αγωνία στο αποκορύφωμα. Ο Νίκος αλαφιασμέ-

νος προσπαθεί να καταλαγιάσει το μέλισσι που βουίζει γύρω του.

Η μεγάλη μέρα (μάλλον νύχτα) της παράστασης. Όλα έτοιμα ή σχεδόν. Ποιός τα προσέχει τώρα; Είμαστε όλες παγωμένες και ιδρωμένες συγχρόνως.

Η καρδιά και τα δόντια χτυπούν ξέφρενα σε διαφορετικό ρυθμό το καθένα. Η πλατεία αρχίζει να γεμίζει. Κοντά μας οι άνθρωποι που μας αγαπούν, μας βοηθούν στις τελευταίες λεπτομέρειες: μακιγιάζ, χτένισμα, ντύσιμο. Μας δίνουν κουράγιο. Τα παιδιά μας περνούν για ένα κρυφοκύταγμα στα παρασκήνια και ένα τελευταίο φιλί.

Έτοιμοι; Σε λίγο αρχίζουμε!

Τα τελευταία λόγια του Νίκου: «είσαστε όλες καταπληκτικές! Βγήτε έξω και σμίστε!».

Δεν ξέρω αν «σμίσαμε» τελικά. Ένα όμως είναι βέβαιο. Ότι δεν απογοητεύσαμε αυτούς που ήσαν εκεί εκείνο το βράδυ. Νιώθαμε λεπτό προς λεπτό ότι τους μεταδίδαμε τον ενθουσιασμό μας, και χαιρόνταν μαζί μας τη δουλειά τόσων μηνών.

Εκείνο το συναίσθημα της πληρότητας που μας έκανε να ξεχάσουμε κάθε δυσκολία και να πούμε μόνο: «Χαλάλι! Άξιζε τον κόπο».

Και κάτι ακόμα. Όσο περνάει ο καιρός παρασέρνει κάθε τι άσημο που θα μπορούσε να χαλάσει τη μαγεία των όσων ζήσαμε.

Το αλάνθαστο βιβλίο της μνήμης, ξέρει να κρατάει μόνο όλη εκείνη την απεπανάληπτη ομορφιά, για να μπο-

ρούμε κάποτε να τη θυμόμαστε και να λέμε πως ήταν η πιο όμορφη παρένθεση στη ζωή μας.

Αξίζει ένα μεγάλο «ευχαριστώ» σε όσους βοήθησαν σ' αυτό.

Ένα μέλος του θιάσου

Πριν από λίγες μέρες παρουσιάστηκαν απ' τη θεατρική ομάδα του Μουσικού Τμήματος του ΕΜΠ τα έργα «Ο Θεός» του Γούντνυ Άλλεν και «Το σακκάκι που βελάζει» του Στανισλάβ Στρατιέβ, σε ενιαία παράσταση.

Στο κατάμεστο θέατρο της Φοιτητικής Εστίας, φίλοι, συγγενείς, μέλη της Πρωτανείας και καθηγητές, κατέκλυσαν το χώρο από νωρίς, μη αφήνοντας καμιά θέση κενή, παρά μόνο τα σκαλιά των διαδρόμων που κατέλαβαν οι αργοπορημένοι της τελευταίας στιγμής. Πραγματική κοσμοσυρροή που θα ζήλευαν πολλές επαγγελματικές σκηνές που «κάνουν Θέατρο» για τους λίγους στην κυριολεξία.

Η παράσταση, που άρχισε με καθυστέρηση μισής ώρας, συνεπήρε απ' την πρώτη στιγμή το κοινό. Και αυτό οφείλεται κυρίως στην επιλογή του έργου που παρουσιάστηκε πρώτο. «Ο Θεός» του Γούντνυ Άλλεν είναι ένα έργο απροσδόκητο, δίχως καμιά συνοχή, μια αναρχική σάτιρα της ίδιας της έννοιας του θεάτρου πρώτα απ' όλα. «Χωρίς αρχή, μέση και τέλος», όπως σημειώνεται και στο καλαίσθητο πρόγραμμα της παράστασης, ένα έργο που ζητά κέφι και αυθορμητισμό για την παρουσίασή του. Αυτά ακριβώς τα στοιχεία βγήκαν απ' τη θεατρική ομάδα φοιτητών.

Ήταν ολοφάνερο πως τα παιδιά αγάπησαν το κείμενο και το 'καναν δικό τους, παρεμβαίνοντας σ' αυτό με τόλμη, γούστο, και φαντασία. Τόνισαν τα αστεία του, εκμεταλλεύτηκαν τις πρωτοτυπίες του, κάλυψαν με κέφι τις ατέλειές του κι έστησαν ένα πανηγύρι

επί σκηνής, το οποίο απολάμβαναν και στο οποίο συμμετείχαν κι οι θεατές που δοκίμαζαν συνέχεια εκπλήξεις. Πολλά ευρήματα του κεμένου αξιοποιήθηκαν όπως π.χ. ο Χορός που ξεπρόβραλε ξαφνικά ανάμεσα απ' τους θεατές και ανέβηκε στη σκηνή κάτω απ' τους ήχους της μουσικής του «GREAZE». Και δεν ήταν μόνο αυτό. Το κοινό δεν προλάβαινε να δοκιμάζει εκπλήξεις ακούγοντας κάποιο ηθοποιό να αστειεύεται με τους θεατές των πρώτων καθισμάτων ή ακόμα βλέποντας κάποιο θεατή της πλατείας-ηθοποιό να απαντά στις απάκες των πρωταγωνιστών.

Μοιάζουν εξωφρενικά και παράλογα, όμως το ίδιο εξωφρενικό και παράλογο ήταν το ίδιο το έργο που συνάντησε τόσο θερμούς θιασώτες, οι οποίοι το αντιμετώπισαν με σοβαρότητα και έμπνευση, έτσι όπως πραγματικά πρέπει να αντιμετωπίζονται οι τρελλές κωμωδίες και οι φάρσες. Γιατί θα πρέπει να πούμε πως πίσω από κάθε «αυτοσχεδιασμό», κρυβόταν μια πολύμοχθη προσπάθεια και μια δουλειά συλλογική, για να φανεί το αυθόρμητο ακόμα πιο φυσικό και το κωμικό ακόμα πιο αστείο.

Τα συγχαρητήρια αξίζουν βέβαια σ' όλα τα μέλη της ομάδας, όμως πολύ περισσότερο στο σκηνοθέτη **Άκη Μητσούλη**, που οργάνωσε το αλαλούμ όσο παράδοξο κι αν ακούγεται αυτό και στους δύο βασικούς πρωταγωνιστές **Αλέξη Σπανό** και **Χάρη Πιοτό-**

πουλο. Ήταν ένα ταιριαστό δίδυμο με άνεση και πειστικότητα έμπειρων ηθοποιών. Ο Χάρης Πιοτόπουλος είχε αυθορμητισμό και θεατρικότητα και το προνόμιο να «κατεβαίνει» στον κόσμο, με κάθε λέξη. Ο Αλέξης Σπανός πιο μετρομημένος και ελεγχόμενος, είχε σκηνική παρουσία και εύστοχη ηθοποιία.

Κατά τη διάρκεια της παράστασης, το κοινό διασκέδασε και χειροκρότησε με ενθουσιασμό το πολύ καλό αποτέλεσμα.

Μετά την τρέλλα και τη ζωντάνια του «Θεού», ακολούθησε, χωρίς να παρεμβληθεί διάλειμμα, «Το σακκάκι που βελάζει». Το έργο αυτό του Στανισλάβ Στρατιέβ είναι μια καυστική σάτιρα

της γραφειοκρατίας και των μηχανισμών του κράτους. Ένα έργο που μιλά για το παράλογο της εποχής μας, που τάλανίζεται απ' την εξουσία του Υπαλλήλου και των «εγγράφων». Ένα έργο με χαρακτήρες, που απαιτεί καλές εμφανίσεις, μα κυρίως σωστό συντονισμό, λόγω των πολλών και διαφορετικών σκηνών που περιέχει.

Αυτή τη φορά, η ομάδα κατέβαλε μια φιλότιμη προσπάθεια, ειδικά στην ερμηνεία κάποιων ρόλων, η παράσταση όμως δεν είχε τον απαραίτητο ρυθμό

ώστε οι ρόλοι να φανούν και να λάμψουν. Μοιραία γινόταν σύγκριση με το προηγούμενο έργο, όπου οι συνεχείς εναλλαγές κρατούσαν το θεατή σε εγρήγορση. Στο υποτονικό κλίμα του δεύτερου έργου συνέτειναν και κάποια τεχνικά προβλήματα, όπως κάποια μικρόφωνα που δεν λειτουργούσαν, κακό φωτισμοί κ.ά.

Παρ' όλα αυτά, πολλά παιδιά ξεχώρισαν με τις ερμηνείες τους και θ' αναφερομαστε πάλι στον **Αλέξη Σπανό** που έδωσε με ευαισθησία, κομικότητα,

λυρισμό και έμπνευση, έξι εκδοχές του Υπαλλήλου.

Αν η παράσταση είχε οργανωθεί σωστότερα και είχε δοθεί τόση σημασία στο «όλον» όση και στα επι μέρους, τότε θα βλέπαμε μια εξάισια δημιουργία. Γιατί, κι αυτό πρέπει να τονιστεί ακόμα μια φορά, το κείμενο δεν ήταν διόλου εύκολο, τόσο από άποψη ερμηνείας όσο και από άποψη σκηνοθεσίας.

Το βασικό σκηνικό, κοινό και για τα δύο έργα, δεν παρέπεμπε τόσο στο καλό γούστο όσο στη λειτουργικότητα και συνέδεε έξυπνα τα έργα με τη χρήση της μηχανής του Θεού-ασανσέρ.

Κλείνοντας με κάποιες γενικές παρατηρήσεις, θα λέγαμε πως η μεγάλης διάρκειας παράσταση, άφησε άριστες εντυπώσεις στο κοινό της και έδωσε υποσχέσεις για ακόμα καλύτερα αποτελέσματα. Η θεατρική ομάδα του Μ.Τ. του ΕΜΠ αποτελείται από παιδιά που αγαπούν το θέατρο και έχουν τις ικανότητες να το υπηρετήσουν με επαγγελματική ευσυνειδησία. Κάτω από τις σκηνοθετικές φροντίδες και προτροπές του δημιουργού και επιφυλαχτή της ομάδας Άκη Μητσούλη, μπορούν να στήσουν παραστάσεις αξιόλογες. Τις περιμένουμε...

Κωνσταντίνος Βλαχογιάννης

Υ.Γ. Οι φωτογραφίες της παράστασης είναι της Γεωργίας Παπαδοπούλου.

Το Θέατρο στη Β' Πολιτιστική Πανεπιστημιάδα

Σύντομος Απολογισμός

του Α. Μητσούλη*

Ως μέλος της οργανωτικής επιτροπής της Β' Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας με αρμοδιότητα τα θεατρικά σχήματα που συμμετέχουν σ' αυτή, είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω από κοντά όλες σχεδόν τις παραστάσεις και συνάμα να ζήσω τον παλμό και το κέφι των φοιτητών που δημιουργούν πάνω στο Θέατρο. Έτσι με ευχαρίστηση δέχτηκα την πρόταση της συ-

ντακτικής επιτροπής του «Πυρφόρου» για την σύγγραφη ενός άρθρου απολογισμού όλων των θεατρικών παραστάσεων.

Πριν προχωρήσω όμως θα ήθελα να καταστήσω σαφές ένα πράγμα: όλα όσα θα διαβάσετε παρακάτω δεν έχουν χαρακτήρα κριτικής αλλά μάλλον ένα χαρακτηρισμό αναφοράς στις δουλειές οι οποίες παρουσιάστηκαν. Κι αυτό, όχι

γιατί οι δουλειές που είδαμε ήταν τέλειες, αλλά επειδή στην ερασιτεχνική δημιουργία πολλές φορές είναι καλύτερα να βλέπουμε μόνο τα πλεονεκτήματα, κατανοώντας με συμπάθεια τα οποιαδήποτε ελαττώματα.

Το άρθρο θα συνεχιστεί και στο επόμενο τεύχος του «Πυρφόρου».

Σ' αυτό λοιπόν το πρώτο σημείωμα, θα καλύψουμε τη χρονική περίοδο από

(* Ο Α. Μητσούλης είναι φοιτητής του Τμ. Χημ. Μηχ. και υπεύθυνος του θεατρικού τομέα του Μουσικού Τμήματος του ΕΜΠ

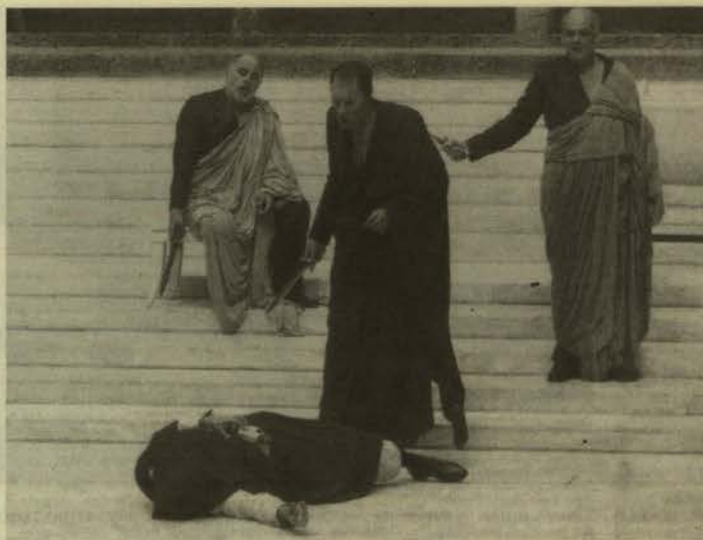
την έναρξη της Πανεπιστημιάδας ως και τις 15 Νοεμβρίου. Στο παραπάνω διάστημα παρουσιάστηκαν εννέα (9) θεατρικές παραστάσεις από τις οποίες οι τρεις (3) ήταν παραστάσεις παιδικού θεάτρου.

Πρώτη απ' όλες η παράσταση του τμήματος **Νηπιαγωγών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης** με το παιδικό έργο της **Ξένιας Καλογεροπούλου «Οδυσσεβάχ»**. Μέσα σ' ένα πολύ όμορφο και λειτουργικότατο σκηνικό της **Μαρίας Καβαρατζή**, ο σκηνοθέτης της παράστασης **Νίκος Ζερβόπουλος** δίδαζε τα παιδιά της ομάδας -όλοι τους φοιτητές- με φαντασία και οίστρο, εκμεταλλευόμενος κάθε πτυχή του έξοχου αυτού έργου της **Ξένιας Καλογεροπούλου**. Μια πραγματικά πολύ αξιόλογη δουλειά που την χάρηκαν οι μικροί αλλά και οι μεγάλοι θεατές που βρέθηκαν εκείνη την Κυριακή στο Θέατρο της Φοιτητικής Εστίας Ζωγράφου.

Η επόμενη δουλειά που παρουσιάστηκε, ήταν του **Θεατρικού Τομέα του Μουσικού Τμήματος του Ε.Μ.Πολυτεχνείου** με δύο έργα σε ενιαία παράσταση στις 24 Οκτωβρίου. Όμως γι' αυτή τη δουλειά θα βρείτε εκτενέστερη κριτική σε άλλες σελίδες του περιοδικού.

Αμέσως μετά, είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω τη δουλειά του **Αγγλικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης** με την τραγωδία του Ευριπίδη **«Τρωάδες»** που παρουσιάστηκε σε δύο παραστάσεις στις 29 και 30 Οκτωβρίου, στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά.

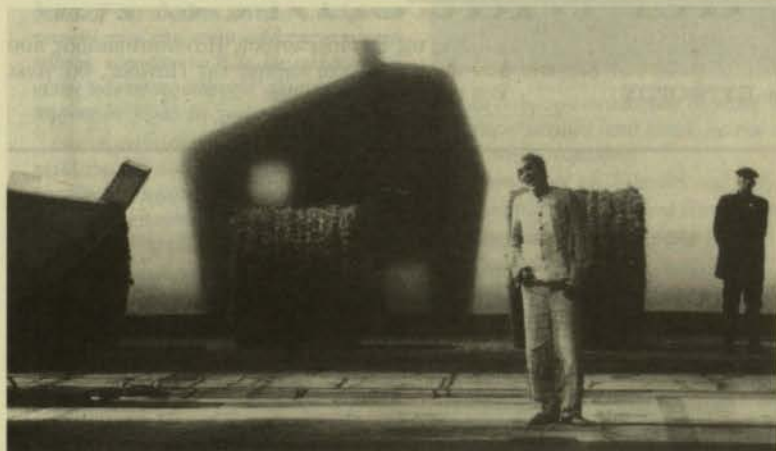
Πάντα πίστευα ότι η τραγωδία είναι ένα εξαιρετικά δύσκολο τόλμημα ακόμη και για επαγγελματίες, αν αυτοί δεν είναι εφοδιασμένοι με βαθιά γνώση

του τραγικού λόγου και φυσικά με την κατάλληλη πείρα. Πόσο μάλλον για μια ερασιτεχνική ομάδα. Ωστόσο δεν μπορώ να μην παραδεχτώ ότι η συγκεκριμένη παράσταση ήταν πραγματικά πολύ ενδιαφέρουσα. Ο σκηνοθέτης **Μιχάλης Παπαμιχάλης**, χρησιμοποιώντας τη μετάφραση του **Γιάννη Τσαρούχη**, δίδαξε τον τραγικό λόγο στα παιδιά της ομάδας όσο το δυνατόν καλύτερα γινόταν - μοναδική μου διαφάνεια η άποψή του για την Ελένη - ενώ πολύ όμορφα, κινούμενα σ' ένα εξαιρετιστικό πλαίσιο, ήταν τα σκηνικά των **Παναγιώτη Πασχίδη** και **Μανώλη Σαρδή**. Πολύ ενδιαφέρουσα η μουσική του **Άρη Στοΐδη** αξιοποιώντας φόρμες σύγχρονες αλλά και λαϊκές, ενώ σε κάποια χορικά υπήρχαν καταβολές από ρεμπέτικο. Και σας βεβαιώνω ότι όσο κι αν το τελευταίο ακούγεται παράξενο, ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρον.

Στις 8 Νοεμβρίου, το **Πανεπιστήμιο Πατρών** με τη **Θεατρική Ομάδα των Εργαζομένων** παρουσίασε την **«Τρικυμία»** του Ουίλιαμ Σαίξπηρ σε διασκευή για παιδική παράσταση της **Κικής Κουβαρά**. Μια διασκευή η οποία χωρίς ούτε μια στιγμή να υποβιάσει το λόγο του Σαίξπηρ, τον έφερε κοντά στα παιδιά με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Η σκηνοθεσία της **Τζίνιας Δράκου** κίνησε πολύ καλά τους ηθοποιούς στο χώρο, ενώ το σκηνικό του **Γιάννη Τριπαναγνωστόπουλου** λιτό και λειτουργικό.

Την επόμενη μέρα, στις 9 Νοεμβρίου, η **Θεατρική Ομάδα Εργαζομένων του Ε.Μ.Πολυτεχνείου** δοκιμάστηκε σ' ένα εξίσου δύσκολο είδος, την αριστοφανική κωμωδία. Μια ομάδα αποτελούμενη αποκλειστικά από γυναίκες, τι προσφορότερο έργο θα μπορούσε να βρει από τη **«Ανοισιράτη»**. Και πραγματικά, κάτω από την επίβλεψη του έμπειρου ηθοποιού και σκηνοθέτη **Νίκου Μπουσδούκου** συντελέστηκε ένα μικρό θαύμα. Οι ερμηνείες όλων των γυναικών που συμμετείχαν στην ομάδα ήταν πολύ καλές μέχρι και άφρονες. Έχοντας στους ώμους τους οι περισσότερες από αυτές τόσο αντρικούς όσο και γυναικείους ρόλους, διέπρεψαν κυριολεκτικά στο δύσκολο είδος της αριστοφανικής κωμωδίας. Πολύ όμορφο το σκηνικό της **Λαλούλας Χρυσικοπούλου**, αναταράσσει της Ακρόπολης, ενώ οι κάποιες διαφωνίες μου σχετικά με τη μουσική του **Γιάννη Δροσίτη** μετριάζονταν από τη γοητεία της ζωντανής της εκτέλεσης. Μια παράσταση που πιστεύω ότι άφησε άφρονες εντυπώσεις στο πολυπληθές κοινό που κυριολεκτικά κατέκλυσε το θέατρο της AULA.

Τέλος, στις 15 Νοεμβρίου η **Θεατρική ομάδα του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης** παρουσίασε το παιδικό έργο του Ευγένιου Τριβιζά «*Χάμιες και Μία Γάτες*». Μια παράσταση που παρά τα τεχνικά προβλήματα που συνάντησε εξαιτίας της μεγάλης σκηνης του Θεάτρου της Φοιτητικής Εστίας, -κάτι που τους δυσκόλεψε στο να προσαρμόσουν το σκηνικό - πρέπει να ομολογήσω ότι ήταν εκείνη ακριβώς η παράσταση που άγγιξε περισσότερο απ' όλες το παιδικό

κοινό. Ο σκηνοθέτης της παράστασης **Τηλέμαχος Μουδατσάκης**, ξεπερνώντας όλα τα προβλήματα, έστησε μια παράσταση που αν υπήρχε κάτι που τη χαρακτήριζε, αυτό ήταν το κέφι και ο ενθουσιασμός. Πάνω στο λιτό σκηνικό του **Φροίξου Θεοδοσάκη** τα παιδιά της ομάδας απέδωσαν με εξαιρετική ζωντάνια τους ρόλους τους, μεταδίδοντας αυτό το κλίμα και στους μικρούς θεατές της παράστασης, οι οποίοι από κάποιο σημείο και πέρα συμμετείχαν ενεργά στα δρώμενα της σκη-

νης. Συμπαθητική αν και χωρίς διακυμάνσεις η πρωτότυπη μουσική της παράστασης της **Τατιάνας Μανωλίδου**.

Πριν κλείσουμε αυτό το πρώτο σημείωμα -γιατί όπως είπαμε θα συνεχιστεί και στο επόμενο τεύχος του «Πυρφόρου»- θα πρέπει να αναφέρουμε ότι στο παραπάνω χρονικό διάστημα παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο της Β΄ Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας και άλλες τρεις θεατρικές παραστάσεις τις οποίες δυστυχώς δεν μπόρεσα να παρακολουθήσω.

Αντές κατά χρονολογική σειρά ήταν η παράσταση «*Κάλβος*» του **Πολιτιστικού Ομίλου Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών**, μια θεατρική σύνθεση πάνω στη ζωή και στο έργο του **Κάλβου της Άνας Λάζου** στις 30 Νοεμβρίου, το έργο του **Λουίτζι Πιραντέλλο** «*Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε*» από τη **Θεατρική ομάδα φοιτητών του Πανεπιστημίου Πατρών** στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά στις 9 Νοεμβρίου, και στις 11 Νοεμβρίου από τη **Θεατρική ομάδα του τμήματος Γαλλικών Σπουδών** τα έργα «*Ο Χορός των Κλεφτών*» του **Ζαν Ανουίγ** και «*Η Φαλακρή Τραγουδίστρια*» του **Ευγένιου Ιονέσκο**.

Για τις θεατρικές παραστάσεις από τις 15 Νοεμβρίου μέχρι και την λήξη της Πανεπιστημιάδας θα συνεχίσουμε στο επόμενο τεύχος.

Επειδή η ύλη του Περιοδικού «έκλεισε» στις 15/12/92, για τις εκδηλώσεις της Β΄ Πολιτιστικής Πανεπιστημιάδας που έγιναν μετά την ημερομηνία αυτή, τα αποτελέσματα των διαγωνισμών και την τελετή λήξεως της Παν/δας, θα γίνει εκτενής αναφορά στο επόμενο τεύχος του ΠΥΡΦΟΡΟΥ.